

II

(Nelegislatívne akty)

NARIADENIA

VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2022/1317

z 27. júla 2022,

ktorým sa stanovujú výnimky z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115, pokiaľ ide o uplatňovanie noriem dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy (normy GAEC) 7 a 8 v roku podávania žiadostí 2023

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 148 ods. 1,

keďže:

- (1) Podľa článku 13 nariadenia (EÚ) 2021/2115 majú členské štáty zabezpečiť, aby boli všetky poľnohospodárske plochy vrátane pôdy, ktorá sa už nevyužíva na účely produkcie, udržiavané v dobrom poľnohospodárskom a environmentálnom stave a aby pre každú normu GAEC uvedenú v prílohe III k danému nariadeniu stanovili na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni minimálne normy pre poľnohospodárov a iných prijímateľov, a to v súlade s hlavným cieľom uvedených noriem, ako sa uvádzajú v danej prílohe. Normy GAEC sa uplatňujú od roku podávania žiadostí 2023 s výnimkou normy GAEC 2, ktorá sa môže uplatňovať iba od roku podávania žiadostí 2024 alebo 2025, ak je to riadne odôvodnené.
- (2) Komisia vo svojom oznámení „Zaistenie potravinovej bezpečnosti a posilnenie odolnosti potravinových systémov“ ⁽²⁾ uvádza vážne dôsledky invázie Ruska na Ukrajinu na celosvetovú potravinovú bezpečnosť. Invázia Ruska na Ukrajinu spôsobila prudký nárast cien komodít a má vplyv na ponuku poľnohospodárskych výrobkov a dopyt po nich na celom svete. Ohrozená je predovšetkým celosvetová produkcia pšenice, jednak pre otrasy v prípade dodávok vzhľadom na veľkosť podielu Ukrajiny a Ruska na trhoch s pšenicou, ale aj pre otrasy na strane vstupných nákladov, najmä pokiaľ ide o zemný plyn, dusíkaté hnojivá a kyslík. Miera neistoty, pokiaľ ide o situáciu v oblasti dodávok potravín vo svete, je vysoká, čo vyvoláva obavy o globálnu potravinovú bezpečnosť. V snahe pomôcť včasnému vyriešeniu tejto situácie zachovaním dodávok potravín by sa mala udržať kapacita poľnohospodárskej potravinárskej výroby Únie a zároveň zaručiť strednodobá a dlhodobá udržateľnosť dodávok potravín kontinuitou prechodu na udržateľnú výrobu potravín tak, ako sa stanovuje v stratégii „Z farmy na stôl“ a stratégii biodiverzity.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1.

⁽²⁾ COM(2022) 133 final.

- (3) Norma GAEC 7 „striedanie plodín na ornej pôde, okrem plodín pestovaných pod vodou“, ako aj prvá požiadavka normy GAEC 8 „minimálny podiel poľnohospodárskej plochy vyčlenenej na neproduktívne plochy alebo prvky“, ktoré sú uvedené v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/2115 a uplatňujú sa od roku podávania žiadostí 2023, majú vplyv na využívanie ornej pôdy na účely produkcie. Stanovením minimálnych požiadaviek týkajúcich sa časovej a priestorovej rozmanitosti pri pestovaní rôznych plodín na zachovanie pôdneho potenciálu a zvýšenie úrodnosti pôdy v záujme zabezpečenia dlhodobej produktivity môže norma GAEC 7 ovplyvniť výber plodín poľnohospodármi. Na základe požiadavky, aby sa minimálny podiel ornej pôdy vyčlenil na neproduktívne plochy alebo prvky s cieľom zlepšiť biodiverzitu v poľnohospodárskych podnikoch potrebnú pre zdravé a produktívne ekosystémy, môžu poľnohospodári v súlade s prvou požiadavkou normy GAEC 8 okrem prítomnosti krajinných prvkov zároveň ponechať určitý podiel ornej pôdy úhorom na účely biodiverzity.
- (4) Vzhľadom na potrebu riešiť obavy o potravinovú bezpečnosť súvisiace s globálnymi rozmermi dostupnosti i cenovej dostupnosti potravín, zachovať potenciál potravinárskej výroby v Únii a zároveň prispieť k naplneniu cieľov zelenej dohody EÚ, zvlášť stratégie „Z farmy na stôl“ a stratégie biodiverzity, je vhodné výnimočne umožniť poľnohospodárom flexibilitu vo využívaní dostupnej ornej pôdy na potravinársku výrobu, a tým zmierniť negatívne vplyvy týchto ich rozhodnutí na životné prostredie a zmenu klímy. Členským štátom by sa preto mala počas roka podávania žiadostí 2023 povoliť výnimka z uplatňovania normy GAEC 7 a prvej požiadavky podľa normy GAEC 8 v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/2115 tak, ako si ich členské štáty vymedzili vo svojich strategických plánoch SPP. Cieľom tejto výnimky je prispieť k riešeniu obáv o potravinovú bezpečnosť v krátkodobom horizonte, a preto je vhodné stanoviť, že orná pôda, ktorá by inak nebola vyčlenená na neproduktívne plochy z dôvodu výnimky z uplatňovania prvej požiadavky podľa normy GAEC 8 uvedenej v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/2115 tak, ako ju členské štáty vymedzili vo svojom strategickom pláne SPP, by sa nemala využívať na pestovanie kukurice a sóje, keďže tieto plodiny väčšinou nie sú určené na potravinársku výrobu. Okrem toho by členské štáty využívajúce ktorúkoľvek z výnimiek z noriem GAEC 7 alebo 8 mali vo všeobecnosti podporovať využívanie plodín na potravinársku výrobu, ako aj využívanie takých ekoschém a agroenvironmentálno-klimatických opatrení plánovaných v ich strategických plánoch SPP, ktorých cieľom je zlepšiť biodiverzitu v poľnohospodárskych podnikoch a zachovať potenciál pôdy.
- (5) Vzhľadom na význam uvedených noriem GAEC 7 a 8 pre ciele zachovania pôdneho potenciálu a zlepšenia biodiverzity v poľnohospodárskych podnikoch v rámci dlhodobej udržateľnosti odvetvia a udržania kapacít potravinárskej výroby sa výnimka obmedzuje na rok podávania žiadostí 2023 bez toho, aby mala vplyv na pravidlá v rokoch nasledujúcich po roku 2023, pričom by sa mala obmedziť na to, čo je nevyhnutne potrebné na riešenie globálnych obáv o potravinovú bezpečnosť. Preto sa ďalšie tri požiadavky normy GAEC 8 uvedené v prílohe III k nariadeniu (EÚ) 2021/2115, vrátane požiadavky na zachovanie krajinných prvkov, naďalej uplatňujú na rok podávania žiadostí 2023 v záujme zaručenia hlavného cieľa normy, ktorým je zlepšenie biodiverzity v poľnohospodárskych podnikoch.
- (6) Možnosťou odchýliť sa od uplatňovania uvedených noriem GAEC vymedzených členskými štátmi v ich strategických plánoch SPP nie je dotknutá povinnosť členských štátov podľa článku 109 ods. 2 písm. a) bodu i) nariadenia (EÚ) 2021/2115 zahrnúť do svojich strategických plánov SPP opis vykonávania každej normy GAEC uvedenej v prílohe III k danému nariadeniu a s tým súvisiacich prvkov.
- (7) Normy GAEC sú súčasťou východiskových podmienok ekoschém a agroenvironmentálno-klimatických a iných záväzkov týkajúcich sa hospodárenia, preto je vhodné stanoviť pravidlá dodržiavania východiskového scenára v prípade, že členský štát využíva výnimky z uplatňovania normy GAEC 7 alebo prvej požiadavky normy GAEC 8. V záujme zabezpečenia stability strategických plánov SPP a zachovania úrovne ambicióznosti intervencií, ktoré sú súčasťou zelenej architektúry spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) od roku 2023, by východiskový scenár mal zostať nezmenený bez ohľadu na uplatňovanie výnimky. Predovšetkým je vhodné, aby sa východiskové požiadavky normy GAEC 7 alebo prvej požiadavky normy GAEC 8 naďalej dodržiavali ako predpoklad k získaniu podpory v rámci intervencií, ak záväzky tieto východiskové požiadavky zahŕňajú alebo z nich vychádzajú.
- (8) Je nevyhnutné monitorovať vplyv týchto výnimiek na globálnu potravinovú bezpečnosť a na životné prostredie a zmenu klímy, preto by členské štáty mali uplatňovanie týchto výnimiek posudzovať a informovať o ňom Komisiu.

- (9) V snahe zabezpečiť, aby výnimky povolené týmto nariadením zodpovedali svojmu účelu, ale aj preto, že poľnohospodári prijímajú rozhodnutia o výseve na rok 2023 už v lete 2022, by sa rozhodnutie o využití výnimiek malo prijať rýchlo. Členské štáty by preto mali prijať svoje rozhodnutia a oznámiť ich Komisii do 30 dní odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia prostredníctvom IT systému, ktorý Komisia na tento účel sprístupní v zmysle vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2017/1185⁽³⁾. Tieto rozhodnutia by sa mali pri prvej príležitosti zahrnúť do strategických plánov SPP, a to buď pri opätovnom predložení strategického plánu SPP v súlade s článkom 118 ods. 3 druhým pododsekom nariadenia (EÚ) 2021/2115, alebo v prvej žiadosti o zmenu strategického plánu SPP v súlade s článkom 119 uvedeného nariadenia. V záujme zabezpečenia včasného vykonávania by rozhodnutia nemali podliehať schváleniu Komisie.
- (10) Rozhodnutia členských štátov sa musia prijať v dostatočnom časovom predstihu pred rozhodnutiami poľnohospodárov o výseve, preto by toto nariadenie malo z dôvodu naliehavosti nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
- (11) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Výboru pre spoločnú poľnohospodársku politiku,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Rozhodnutia o výnimkách z uplatňovania určitých noriem dobrého poľnohospodárskeho a environmentálneho stavu pôdy v roku podávania žiadostí 2023

1. Odchyľne od článku 13 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/2115 môžu členské štáty v roku podávania žiadostí 2023 rozhodnúť o výnimkách z uplatňovania jednej alebo oboch týchto noriem GAEC uvedených v prílohe III k danému nariadeniu tak, ako ich členské štáty vymedzili vo svojich strategických plánoch SPP:

- a) GAEC 7 – „Striedanie plodín na ornej pôde, okrem plodín pestovaných pod vodou“;
- b) GAEC 8, prvá požiadavka – „Minimálny podiel poľnohospodárskej plochy vyčlenenej na neproduktívne plochy alebo prvky:
- Minimálny podiel aspoň 4 % ornej pôdy na úrovni poľnohospodárskeho podniku vyčlenenej na neproduktívne plochy a prvky vrátane pôdy ležiacej úhorom.
 - Ak sa poľnohospodár zaviazal vyčleniť aspoň 7 % svojej ornej pôdy na neproduktívne plochy alebo prvky vrátane pôdy ležiacej úhorom v rámci posilnenej ekoschémy v súlade s článkom 31 ods. 6, je podiel, ktorý sa má určiť na dodržiavanie tejto normy GAEC, obmedzený na 3 %.
 - Minimálny podiel najmenej 7 % ornej pôdy na úrovni poľnohospodárskeho podniku, ak zahŕňa aj medziplodiny alebo plodiny, ktoré viažu dusík, pestované bez použitia prípravkov na ochranu rastlín, z čoho 3 % predstavuje pôda ležiaca úhorom alebo neproduktívne prvky. Pri medziplodinách by členské štáty mali použiť váhový koeficient 0,3“.

Členské štáty, ktoré využívajú výnimku uvedenú v prvom pododseku písmena b), zabezpečia, aby sa uplatňovala iba na pôdu ležiacu úhorom, a nie na iné neproduktívne prvky.

Členské štáty zabezpečia, aby sa orná pôda, ktorá nebude pre výnimku uvedenú v prvom pododseku písmena b) vyčlenená na neproduktívne plochy, nevyužívala na pestovanie kukurice, sóje ani rýchlorastúcich drevín.

Členské štáty, ktoré využívajú ktorúkoľvek z výnimiek uvedených v prvom pododseku, podporujú pestovanie plodín určených na potravinársku výrobu.

⁽³⁾ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1185 z 20. apríla 2017, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1307/2013 a (EÚ) č. 1308/2013, pokiaľ ide o poskytovanie informácií a predkladanie dokumentov Komisii, a ktorým sa menia a zrušujú viaceré nariadenia Komisie (Ú. v. EÚ L 171, 4.7.2017, s. 113).

Členské štáty využívajúce ktorúkoľvek z výnimiek uvedených v prvom pododseku podporujú využívanie takých ekoschém a agroenvironmentálno-klimatických opatrení plánovaných v ich strategických plánoch SPP, ktorých cieľom je zlepšiť biodiverzitu v poľnohospodárskych podnikoch a zachovať potenciál pôdy.

2. Na účely ekoschém uvedených v článku 31 nariadenia (EÚ) 2021/2115 a agroenvironmentálnych, klimatických a iných záväzkov týkajúcich sa hospodárenia uvedených v článku 70 daného nariadenia a stanovených členskými štátmi v ich strategických plánoch SPP na rok podávania žiadostí 2023 sa východiskové scenáre uvedené v článku 31 ods. 5 prvom pododseku písm. a) a článku 70 ods. 3 prvom pododseku písm. a) daného nariadenia, pokiaľ ide o GAEC 7 a prvú požiadavku podľa GAEC 8, nesmú meniť rozhodnutiami členského štátu uvedenými v odseku 1 tohto článku.

Článok 2

Lehota, oznámenie rozhodnutí a ich uplatňovanie

1. Členské štáty, ktoré sa rozhodnú využiť výnimky uvedené v článku 1 ods. 1, oznámia do 30 dní odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia Komisii rozhodnutia prijaté podľa uvedeného odseku prostredníctvom IT systému, ktorý Komisia na tento účel sprístupnila podľa vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2017/1185.
2. Členské štáty zahrnú rozhodnutia prijaté podľa článku 1 ods. 1 tohto nariadenia do oddielu 3.10 týkajúceho sa kondicionality a normy GAEC v strategických plánoch SPP buď pri opätovnom predložení strategického plánu SPP v súlade s článkom 118 ods. 3 druhým pododsekom nariadenia (EÚ) 2021/2115, alebo ako súčasť prvej žiadosti o zmenu strategického plánu SPP v súlade s článkom 119 uvedeného nariadenia.
3. Rozhodnutia prijaté podľa článku 1 ods. 1 tohto nariadenia nepodliehajú schváleniu zo strany Komisie uvedenému v článku 118 ods. 6 alebo článku 119 ods. 10 nariadenia (EÚ) 2021/2115.
4. Rozhodnutia prijaté podľa článku 1 ods. 1 sa uplatňujú na rok podávania žiadostí 2023.
5. Členské štáty využívajúce ktorúkoľvek z výnimiek uvedených v článku 1 ods. 1 zahrnú do výročnej správy o výkonnosti uvedenej v článku 134 nariadenia (EÚ) 2021/2115, ktorá sa má predložiť do 15. februára 2024, posúdenie vplyvu uplatňovania týchto výnimiek na globálnu potravinovú bezpečnosť, ochranu životného prostredia a boj proti zmene klímy.

Článok 3

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 27. júla 2022

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN